

Verneområdestyret
Setesdal Vesthei,
Ryfylkeheiane og
Frafjordheiane

Postadresse
Postboks 504
4804 ARENDAL

Besøksadresse
Kommunehuset, 4440 Tonstad

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 38 17 62 03
fmgvso@statsforvalteren.no
www.svr.no

Jæren Smalalag v/ Jostein Seldal

Saksbehandler Guro Sødergren

Vår ref. 2021/756-0
PRIMÆRKLASSERING

Deres ref.

Dato 25.03.2021

Svar på søknad om påbygg av gjeterhytte ved Fossekud i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane landskapsvernområde, Valle kommune.

Viser til søknad om påbygg av gjeterhytte ved Fossekud i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane landskapsvernområde, Valle kommune datert den 30.12.2020. Vedlagt ligger saksutredning og utdrag fra møteprotokoll.

Minner om at dere må innhente grunneiers tillatelse før byggearbeidet starter.

Vedtaket kan påklagast til Miljødirektoratet. Klaga skal sendast til verneområdestyret for vidare handsaming. Klagefristen er 3 veker frå mottak av vedtaket. Alle partar med klagerett har rett til innsyn i saksdokumenta. Skrifteleg klage skal sendast til Verneområdestyret for SVR Pb. 504 Stoa, 4804 ARENDAL. Oppgi kva for eit vedtak det vert klaga på, dei endringane klagar ynskjer og grunngjeving for klaga. Dersom det vert klaga så seint at det kan vere tvil om det er klaga i rett tid, må det opplysast når brevet kom fram.

Med hilsen

Guro Sødergren
Verneområdeforvalter SVR

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:
Valle kommune
Statsforvalteren i Agder

Postboks 4 4746 VALLE
Postboks 504 4804 ARENDAL

Arkivsaksnr: 2021/756-0

Saksbehandler: Guro Sødergren

Dato: 22.02.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Verneområdestyret for SVR	4/21	08.03.2021

Søknad om dispensasjon til utviding av eksisterende driftehytte ved Fosseknud i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane landskapsvernområde, Valle kommune

Forvalters innstilling

I medhold av naturmangfoldloven § 48 får Jæren Smalalag v/Jostein Seldal tillatelse til å sette opp et tilbygg til den eksisterende driftehytta ved Fosselega i Valle kommune.

- Jf. ST 35/15 skal den gamle driftehytta ved Solhellerkvæven rives før arbeide med tilbygg ved Fosseknud kan starte. Det skal sendes rapport med bilder til forvalter når arbeidet er utført. Alt material skal fraktes ut av landskapsvernområde og leveres på godkjent mottak.
- Tiltaket skal ikke overskride 20m2 BYA og driftehytta skal ikke få et samlet BYA større enn 70 m2 BYA.
- Arbeid med påbygget skal foregå så skånsomt for naturmiljø som mulig. Tilbygget skal føres opp med tilsvarende farge og materialbruk som eksisterende hytte. Alt bygningsavfall skal samlas og leveres på godkjent mottak.
- Mønehøyde og gesimshøyde må ikke oversige det som er på eksisterende driftehytte.
- Tiltaket skal gjennomføres i løpet av tidsperioden 20.mai- 1 november.
- Tiltaket må være ferdig innen 30.okober 2023. Forvaltningssekretariatet skal ha melding straks arbeidet er avslutta.
- Driftehytta er et landbruksbygg knyttet til slipp, tilsyn og sanking av sau. Det forutsettes at bruk og funksjon på driftehytta ikke endres.
- Det forutsettes at det hentes inn byggetillatelse også fra Valle kommune

Med bakgrunn i forvaltningsmål for landbruksbygg i verneområdet gir verneområdestyret dispensasjon til påbygg av eksisterende driftehytte. Det innvilges ikke til utvidelse på 35 m2 BYA som omsøkt, men 20 m2 da dette vil stå i stil med lignende dispensasjoner som er gitt.

Med hensyn til plassering og tidsperiode for bruk vil ikke tiltaket utgjør særlig presedens og dermed ikke være en trussel for verneverdier og verneformål. Som følge av reduksjon i størrelse i forhold til omsøkt må det sendes inn og godkjennes nye tegninger av tilbygget.

Saksprotokoll i Verneområdestyret for SVR - 08.03.2021

Behandling i møte:

Steinar Kyrvestad fremmet forslag om å utsette saken:

På bakgrunn av innarbeidet praksis om å behandle saker etter strengeste lovverk først, utsettes saken til kommunen har behandlet saken etter kommuneplanen og regional plan (Heiplanen).

Avstemming:

Følgende stemte for utsetting: Steinar Kyrvestad, Jonny Liland, Per Sverre Kvinlaug, Sigbjørn Åge Fossdal og Janne Nystøl.

Forslag om utsetting falt 5 mot 7 stemmer

Steinar Kyrvestad fremmet følgende forslag til nytt vedtak:

Jæren Smalelag får ikkje løyve til å sette opp eit tilbygg til eksisterande driftshytte ved Fosselega i Valle kommune. Planen er ikkje i samsvar med Regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei.

I høve Regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (Heiplanen) og kommuneplan for Valle kommune står det i Heiplanen kap. 2.10.1 Spesielle retningslinjer for nasjonalt villreinområde.

«Landbruks- utmarksnæring

- Grunneier som driv utmarksnæring kan bygge, rehabilitere og videreutvikle nødvendige driftshusvære og støler for å utnytte utmarksressursene på eiendommen, i samsvar med gjeldene forståelse av utmarksnæringer.
- Eksisterende støler og tufter skal kunne restaureres og bygges ut til maksimalt areal på 50m² BRA med tradisjonell utforming.»

Henry Tendesnes fremmet følgende forslag til nytt vedtak:

Jæren Smalelag får tillatelse til utviding av eksisterende driftehytte på 35 kvdm. BYA i tråd med søknad. Verneområdestyret legger vekt på at det under sankinga er folk av begge kjønn som skal nytte driftehytta og at bedre plass på hytta er viktig for rekrutteringa til næringa.

Avstemming:

Nytt framlegg fra Steinar Kyrvestad om å avslå søknaden fikk en stemme: Steinar Kyrvestad
Forvalter sin innstilling fikk 7 stemmer: Jonny Liland, Inger Lise Stulien, Sigbjørn Åge Fossdal, Jan Dalen, Per Sverre Kvinlaug, Margrethe Handeland og Janne Nystøl

Nytt framlegg fra Henry Tendesnes fikk 4 stemmer: Henry Tendesnes, Gerd Helene Bø, Laila Espedal og Bjørn Laugaland

Forvalter sin innstilling ble vedtatt med 7 stemmer.

Saksopplysninger

Jæren smalalag v/ Jostein Seldal søker om dispensasjon til utviding av driftehytte ved Fosseknud i Valle kommune, datert den 30.12.2020. Det ligger i dag ei driftehytte som ble oppført i 1985 som består av vindfang, oppholdsrom m/kjøkken og to soverom (et rom med 8 senger, et rom med 2 senger) med et samlet areal på 50m². Jæren Smalalag søker nå om en utvidelse av eksisterende hytte der de ønsker større oppholdsrom, ny svalgang og et ekstra soverom på til sammen 35m².

Driftehytta blir benyttet i samband med tilsyn og samling av sau i drifteheia: Nomeland/Brokke/Uppstad. Her beiter 7500 sau, og er den største drifteheia til Jæren smalalag. I perioden med sanking blir hytta benyttet av opptil 20 personer, både kvinner og menn, i en periode på 6 døgn. Det skal tørkes klær, lages mat, spise og overnatte. Per i dag er det to soverom med for få sengeplasser som blir et problem og utfordring. Det søkes derfor om ekstra plass for økt komfort og standard.

I søknaden blir det også nevnt at en utviding av hytta vil være et viktig tiltak knyttet til smittevern for covid -19.

Driftehytte ved Fosselega (blått punkt i kart) ligger like ved Brokke- Suleskard veien sør for Rosskreppefjorden.

Behovet for økt overnattingskapasitet har tidligere vært til vurdering i verneområdestyret. Jæren smalalag søkte i 2019 om å få sette opp en campingvogn permanent som ble avslått. Saken om campingvogn har dokumentert behovet for et påbygg til dagens driftehytte.

Gjeterhytte ved Fosselega; hundehus og platting ble ettergodkjent av verneområdestyret i 2019. Styret gav avslag på plassering av campingvogn.

Forvalter sendte saken til høring hos villreinnemnda for Setesdalsområdet for villreinflaglig uttalelse datert den 09.02.2021. Forvalter mottok uttale datert den 23.2.2021:

Tiltaket det søkast om ligg i nasjonalt villreinområde. Jamfør Heiplanen og kommuneplanen for Valle skal villreininteressene tilleggas stor vekt i all arealforvaltning i denne sona. I dei spesielle retningslinjene for nasjonalt villreinområde heiter det for Landbruks-utmarksnæringar bla a:

- *Grunneiere som driver utmarksnæringar kan bygge, rehabilitere og videreutvikle*

nødvendige driftshusvære og støler for å utnytte utmarksressursene på eiendommen, i samsvar med gjeldende forståelse av utmarksnæringar.

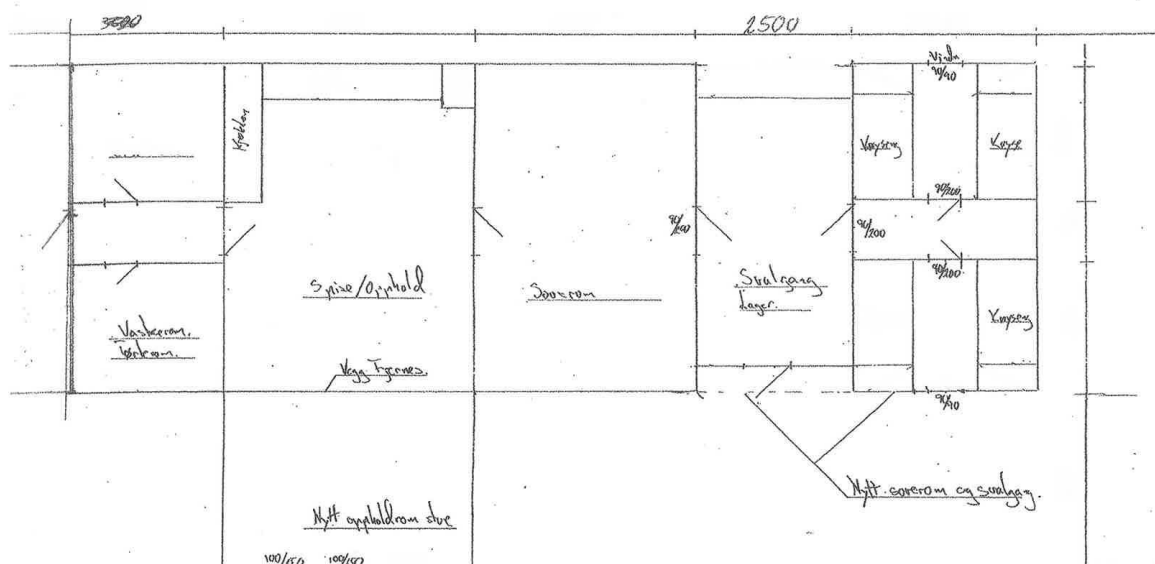
- *Lokalisering av alle nye bygg skal skje i minst mulig konflikt med villreinens arealbruk etter vurderingar basert på oppdatert kunnskap i samsvar med plan*

Området sør for Rosskreppfjorden er eit område villreinen i liten grad bruker i sommarhalvåret. Bukk kan finne på å krysse vegen, men sjeldan dei store fostringsflokkane. GPS-merkeprosjektet har dokumentert at villreinen sør for Blåsjø har trekt sørover om hausten og har vinterbeite sør for Roskreppfjorden. Områda rundt vegen mellom Brokke og Suleskard har vore nytta som vinterbeite. Dyra har gjerne nærma seg vegen i oktober. Fram til vegen stenger 1. november utgjør vegen og aktiviteten knytt til denne ein trekkbarriere.

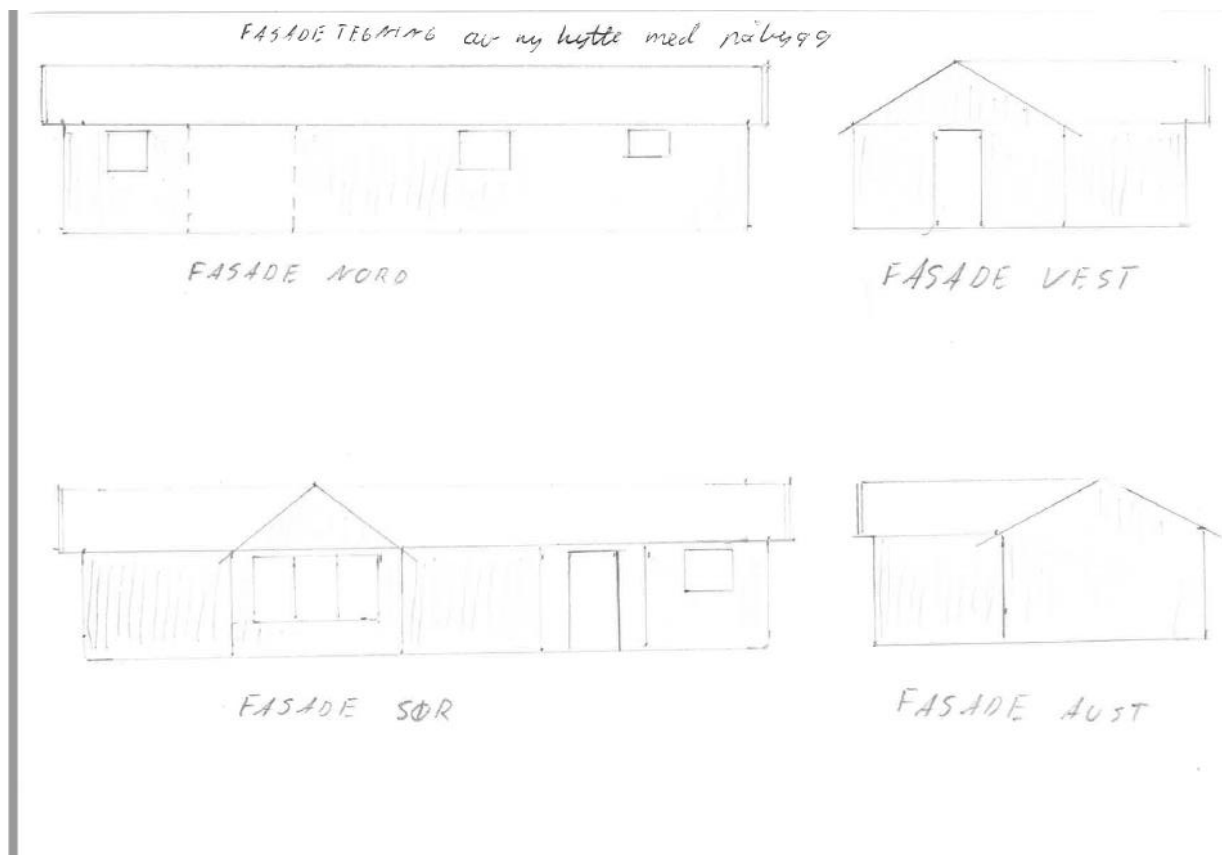
Trekket over vegen er ikkje mellom ulike funksjonsområde, men i eit område villreinen potensielt kan nytte heile året. Bruken kan derfor endra seg med tida, t.d. ved at dyra kjem tidlegare om hausten.

Med bakgrunn i at driftshusvære ligg tett opptil riksvegen og nyttast i ein periode då villreinen normalt er lengre nord, har villreinnemnda ingen større merknad til søknaden

som ser ut til å vere i tråd med retningslinjene i Heiplanen. Dersom det blir gitt løyve bør det stillast som vilkår at hytta berre skal nyttast til drift, og at det i dette ligg at hytta ikkje skal nyttast om vinteren.

Plantegning av eksisterende hytte med påbygg.

Fasadetegning av eksisterende hytte med påbygg.

Formell bakgrunn for vurdering og vedtak

- Forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiene landskapsvernområde av 28.4.00.
- Forvaltningsplan for SVR, godkjent 2015.
- Naturmangfoldloven.

Hjemmelsgrunnlag

Verneforskrift

Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiene landskapsvernområde ble vernet ved Kronprinsregentens resolusjon av 28. april 2000.

Formålet med vernet går frem av kapittel III i Forskrift om vern av Setesdal Vesthei - Ryfylkeheiene landskapsvernområde:

1. Å ta vare på et sammenhengende, særpreget og vakkert naturområde med urørte fjell, hei og fjellskogsområder med et særpreget plante- og dyreliv, stølsområder, beitelandskap og kulturminner.

2. Å ta vare på et sammenhengende fjellområde som leveområde for den sørligste villreinstammen i Europa. “

Når tiltaket kan skje uten at det strir mot formålet med vernet kan forvaltningsmyndigheten på nærere vilkår gi løyve jf. verneforskriftens kapitel IV pkt. 1.3 c) *mindre tilbygg til eksisterende bygninger*

Tilbygget er såpass stort at saken vil bli vurdert etter § 48 i naturmangfoldloven:

Naturmangfoldloven § 48, dispensasjon når det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig:

Det er to vilkår for dispensasjon etter denne bestemmelsen og begge vilkårene må være utfylt for at dispensasjon kan gis:

- 1) Tiltaket kan ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, og
- 2) Tiltaket må ikke stride mot vernevedtakets formål.

Forvaltningsplan

Bruken av driftehytta er knyttet til tradisjonell sauesanking gjeting/sanking og ettersyn av dyr på utmarksbeite. I forvaltningsplan for SVR blir driftehytter definert som «bygninger for seterdrift og skogsdrift» (støler og driftshytte). Søknader som gjelder bygg knyttet til landbruksdrift må det dokumenteres at søker er grunneiere eller rettighetsinnehaver.

Et forvaltningsmål er at landbruket skal kunne ha funksjonelle driftshusvære i verneområdene. En forutsetning er at det kan dokumenteres et konkret behov og at tiltaket kan gjennomføres uten nevneverdig negativ effekt på verneverdiene og at tiltaket ikke er i strid med verneformålet.

I forbindelse med utvidelse av eksisterende bygning vil konkret behov omfatte: økning av overnattingskapasitet (flere soverom), bedre tørkeplass (utviding av gangareal, og tørkerom), bedre lagringsplass (innvendig lagerrom eller utvendig tilbygg), bygging av toalett/vaskerom inne.

En utviding av eksisterende drifte hytte skal i utgangspunktet ikke overskride 50 m2 BYA.

Naturmangfoldloven

Etter § 7 i Naturmangfoldloven skal de miljørettslige prinsippene i § 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Forvaltningsmyndigheten må vurdere søknaden etter disse prinsippene ved alle tiltak som vedrører naturmangfoldet, og disse vurderingene skal fremgå av beslutningen.

Verneområdestyret

Styret for verneområda i Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiene og Frafjordheiene har forvaltningsmyndighet for Setesdal Vesthei – Ryfylkeheiene landskapsvernområde.

Vurdering

Plassering, bruk og størrelse

Det er ca. 90 landbruksbygg i SVR i dag, der de fleste har et gjennomsnittlig areal mellom 20- 70 m2. Driftehytta vil etter det som er omsøkt få et samlet BYA på 85m2, som er noe over gjennomsnitt for denne type bygg i verneområde. I sammenligning til andre dispensasjoner som er gitt til bygging og utviding til driftehytter kan forvalter innstille på en samlet BYA til 70 m2. Det vil si et tilbygg på maks 20 m2 kan godtas og vil stå i stil til lignende dispensasjoner som er gitt.

Bruk og plassering av driftehytta er viktige vurderinger av tiltaket opp mot verneformål og verneverdier. Driftehytta er kun i bruk i forbindelse med landbruksvirksomhet når B-S veien er åpen for biltrafikk i perioden fra 20 mai til 1 november. Forvalter vurderer at tiltaket ikke utgjør vesentlig presedens. For å kunne drifte sauen er det nødvendig med opptil 20 personer i arbeid som trenger husly. Driftehytta er tilknyttet den største drifteheia til Jæren smalalag og er «hovedbasen» for gjeterne. Omkringliggende er det ikke andre driftehytter som har samme behov for økt kapasitet. Dette sett i sammenheng med driftehyttas plassering og bruk vil ikke tiltaket være en trussel for verneverdier og verneformål.

Villrein

Området rundt Fosselega ligger i nasjonalt villreinområde, men er i svært liten grad i bruk av villrein i den perioden Brokke- Suleskardveien er åpen. GPS-merke prosjektet viser bruken av området for villrein i perioden juni- oktober.

GPS merket villrein i periode juni- september, området rundt Fosseleiga er lite i bruk.

GPS merket villrein juni- oktober, villreinen nærmer vinterbeite og kryssing av B-S veien.

Kunnskapsgrunnlaget § 8:

Posisjoner fra GPS- merke prosjektet (2006-2019) viser at området sør for Rosskreppfjorden er noe i bruk ilt sommerhalvåret, det er for det meste mindre bukkeflokker som kan krysse veien og bruke område til sommerbeite.

GPS merkeprosjektet har dokumentert at villrein sør for Blåsjø har trekt sørover om høsten og bruker vinterbeiter sør for Rosskreppfjorden. Villreinen nærmer seg ofte B-S veien i oktober. I vinterhalvåret er området mye i bruk av villrein og vil derfor betegnes som sentrale områder for villrein. Forvaltningen jobber for tiltak slik at villrein kan krysse veien tidligere på høsten.

Etter søk i naturbase og innsyn til informasjon om rødlistearter kan forvalter finne en rødliste art. Arten vil ikke ta nevneverdig skade av tiltaket. Hekkeområdet ligger 2 km i luftlinje fra driftehytta.

Det blir derfor lagt mindre vekt på føre var-prinsippet i Naturmangfoldlovens § 9.

Naturmangfoldlovens § 10: (økosystemtilnærming og samla belastning)

Vannkraftutbygging dominerer landskapsinntrykket med sine store dammer, terskler og reguleringssone. Andre inngrep som stinettet til STF og DNT sør, løypa som går fra Øyuvsbu til Håheller og videre til Taumevatn er med å prege det totale landskapsbildet for området. I tillegg til turisthytter har også Statskog og sankelag hytter liggende omkring Håheller. Landbruksnæring i form av sauedrift er godt representert i Setesdal Vesthei noe som også gjelder for det aktuelle området. Brokke- Suleskard veien er åpen fra 20 mai til 1 november og har ca. 80000 bilpasseringer i døgnet.

Naturmangfoldlovens § 11: (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)
Tiltakshaver skal dekke kostandene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.

Naturmangfoldlovens § 12: (miljøforsvarlig teknikker og driftsmetoder)
Det er satt som vilkår at tiltaket skal gjennomføres i perioden der Brokke- Suleskardveien er åpen. Området er da allerede belastet med biltrafikk og annen turistaktivitet. Tiltaket ligger så nært opptil vei at det kan ikke være behov for helikoptertransporter knyttet til arbeidet.

Konklusjon

Med bakgrunn i forvaltningsmålet i forvaltningsplan der landbruksnæring skal kunne ha funksjonelle driftehytter i verneområde, samt at tiltaket gjelder utvidelse av eksisterende bygning gir verneområdestyret dispensasjon til påbygg.

Driftehytta er tilknyttet den største drifteheia til Jæren smalalag og er «hovedbasen» for gjeterne. Omkringliggende er det ikke andre driftehytter som har samme behov for økt kapasitet. Dette sett i sammenheng med driftehyttas plassering og bruk vil ikke tiltaket være en trussel for verneverdier og verneformål.